

Møtedato: 25. mars 2020
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Normann, Knudsen/75 51 29 00

Sted/Dato:
Bodø, 13.3.2020

Styresak 40-2020   **Endring av Widerøes flyruter - konsekvenser for pasientreiser og pasientsikkerhet, oppfølging av styresak 29-2020/A**

Formål

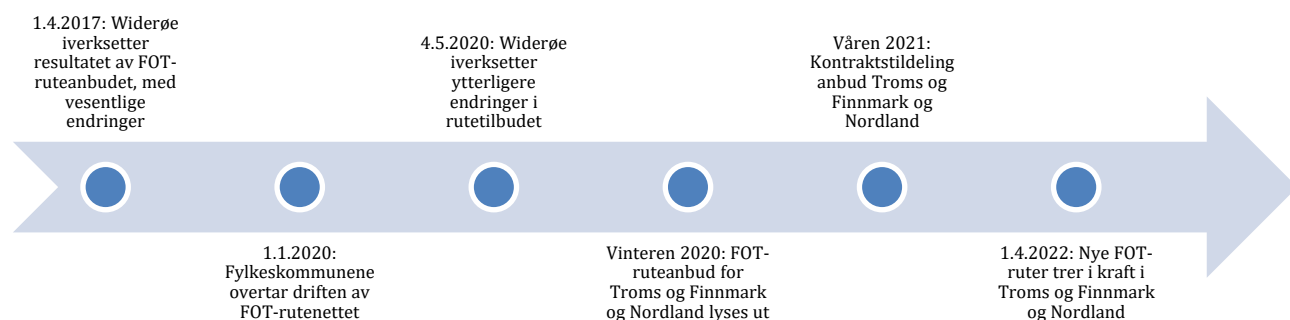
Denne styresaken er en oppfølging av *styresak 29-2020 Eventuelt, sak A ad. Endring av Widerøes flyruter - konsekvenser for pasientreiser og pasientsikkerhet* (styremøte 26. februar 2020). Styret i Helse Nord RHF ba om å få seg forelagt en kartlegging av konsekvenser av endringer i Widerøes flyruter for pasientreiser, pasientstrømmer og pasientsikkerhet, ref. styrets vedtak punkt 2. I denne styresaken redegjøres også for Helse Nord's strategi for det videre arbeid.

Bakgrunn

Det er et behov internt i Helse Nord RHF, i foretaksgruppen og blant eksterne interessenter å få oversikt over hvilke konsekvenser ruteendringene i Widerøes flyruter fra 2017 til 2020 har medført for reisende i Helse Nord.

1. april 2017 trådte forrige FOT¹-ruteanbud i kraft, noe som medførte endringer i rutetilbudet. Fra 4. mai 2020 har Widerøe varslet ytterligere ruteendringer. FOT-ruter er flyruter som det offentlige gir økonomisk støtte til. Dette for å sikre et godt samferdselstilbud i hele landet, hvor det er lange avstander med spredt bosetting.

FOT-ruteanbudet som trådte i kraft i april 2017 ble gjennomført av Samferdselsdepartementet. Fra 1. januar 2020 har fylkeskommunene overtatt oppgaven og ansvaret for FOT-ruteanbudene. En målsetting er å se offentlig transport, både bil, tog, buss, båt og fly, i sammenheng. Fylkeskommunene i Nord-Norge forbereder nå nytt FOT-ruteanbud. Tidslinjen nedenfor oppsummerer historiske og kommende prosesser.

¹ FOT: Forpliktelser til offentlig tjenesteyting
Styremøte i Helse Nord RHF
25MAR2020 - innkalling og saksdokumenter

Kartlegging av endringer 2017 og 2020

De viktigste endringene i rutetilbudet 1. april 2017 og 4. mai 2020 er som følger:

Rute	Endring fra	Kort beskrivelse:	Konsekvens
Alta-Tromsø	04.05.2020	09.15-avgangen legges ned alle ukedager.	Må ta tidligere fly. Widerøe, Norwegian eller SAS. Lengre ventetid i Tromsø totalt sett.
Tromsø-Hammerfest	04.05.2020	16.20-avgangen legges ned på alle ukedager bortsett fra fredag. Pasienter må reise med et senere fly (21.25).	Lengre ventetid i Tromsø totalt sett. Noen pasienter må påregne overnatting i Tromsø. Spesielt gjelder dette pasienter som skal videre fra Hammerfest. Det er allerede eksisterende kapasitetsutfordringer på denne strekningen.
Bodø-Evenes-Bodø	04.05.2020	Ruten legges ned. Er per i dag ikke ei FOT-rute, bør den med der fra 01.04. 2022?	Gjør det umulig for helikopterpersonell og annet helsepersonell på Evenes-basen (nå i Harstad) å dagpendle mellom Bodø-Evenes.
Mo i Rana-Tromsø, via Bodø	04.05.2020	Morgenruten kuttet torsdag og fredag.	Kortere behandlingstid ved UNN, passasjerene må påregne overnatting i for- eller etterkant av behandlingen. Pasientstrøm til Helse Midt?
Mo i Rana-Tromsø, via Bodø	01.04.2017	Endring i korrespondansen fra Tromsø.	Kortere behandlingstid ved UNN.
Brønnøysund, Sandnessjøen og Mosjøen-Tromsø, via Bodø	01.04.2017	Morgenruten ble kuttet. Forverring av returen.	Kortere behandlingstid ved UNN, passasjerene må påregne overnatting i for- eller etterkant av behandlingen. Pasientstrøm til Helse Midt?

Tabell 1 – Ruteendringer med stor betydning for pasient- og ansattereiser

Det vises til vedlegg 1 for komplett oversikt over planlagte ruteendringer fra 4. mai 2020.

Vurdering av konsekvenser av ruteendringer

I korte trekk medfører Widerøes endringer i 2017 og i 2020 at færre flyseter blir tilgjengelig, færre flyavganger, og det blir kortere behandlingstid for pasienter (tiden fra pasienter ankommer sykehuset til retur samme dag). Spesifikt gjelder dette aksene Helgeland-Tromsø og Finnmark-Tromsø. I tillegg legges strekningen Bodø-Evenes-Bodø helt ned, noe som gjør at pasienter og helikopter- og helsepersonell må transporteres på annen måte mellom Bodø og Evenes. Dette er pr. i dag ikke en FOT-rute, men en rute Widerøe drifter kommersielt. Dette er et eksempel på at Helse Nord bør gi innspill på ruter som er viktige for oss.

To konkrete eksempler:

- Konsekvensen av at avgangen fra Mo i Rana til Bodø kuttet torsdag og fredag, er at pasientene i disse områdene får et vesentlig kortere behandlingstid i Tromsø. Hvis pasienten skal kunne reise tur-retur Mo i Rana-Tromsø samme dag, betyr dette et behandlingstid på ca. 2-3 timer i Tromsø (ankomst kl. 11.30 Tromsø, retur fra Tromsø 13.45 inkl. reise til og fra flyplass).
- Fra 1. april 2017 ble det kuttet i morgenrutene fra Brønnøysund, Sandnessjøen og Mosjøen, slik at behandlingstid i Tromsø ble endret fra 5-6 timer til ca. 2-3 timer. I praksis er det utfordrende å ivareta det reduserte behandlingstid i innkallingen av pasientene, og mange av disse pasientene må derfor påregne overnatting i for- eller etterkant av behandlingen.

I hovedsak er utfordringene som er beskrevet knyttet opp mot de endrede rammevilkårene, som lå til grunn for det nye FOT-rute anbudet som trådte i kraft 1. april 2017. Samferdselsdepartementet var ansvarlig for å gjennomføre denne anbudsutlysningen. Hovedinnretningen av dette anbudet var ruter sørover og innmating mot fly videre til Oslo.

Helse Nord ga innspill til forrige anbudskonkurranse til Samferdselsdepartementet via fylkeskommunene. I veldig liten grad ser vi at våre innspill ble tatt hensyn til. Det er viktig at erfaringene fra dette arbeidet blir lagt til grunn for det videre strategiske arbeidet.

Forslag til strategisk tilnærming

Nordland fylkeskommune inviterte 4. mars 2020 til et felles oppstartsmøte for å etablere en arbeidsgruppe knyttet til utviklingen av det regionale flytilbudet i Nordland. Dette er et prisverdig initiativ for å utvikle et samarbeid mellom næringsliv/arbeidsliv, helsevesen og fylkeskommune i Nordland. Her ser man på flere kortsiktige tiltak, men også opp mot det nye FOT-rutetilbudet.

Helse Nord vil så fort som mulig innlede en liknende dialog med Troms og Finnmark fylkeskommune.

Fylkeskommunene er de som fremover legger premissene for fremtidige anbud og ruter, og har ansvaret for å forberede og lyse ut FOT-ruteanbudet. Det er med andre ord primært ikke Widerøe. Følgende strategiske punkter blir viktige:

- Helse Nord må komme i posisjon for å kunne påvirke fremtidige anbud på FOT-rutene.
- Helse Nord må innen 31. mai 2020 ha etablert kontakt på riktig nivå mot Troms og Finnmark fylkeskommune og Nordland fylkeskommune i forbindelse med det kommende anbudet.
- Behov og pasientstrømmer på hver enkelt strekning må kartlegges nærmere. Dette behovet må inkludere både pasienter og ansatte. I tillegg bør det fremtidige behovet også tas hensyn til og vurderes i denne sammenhengen. Dette slik at Helse Nord har god faktainformasjon for å basere innspill og behov på.
- Dette arbeidet bør også ta hensyn til og forsterke det etablerte samarbeidet knyttet til offentlig betalt transport (OBT).

Helse Nord RHF vil nedsette en langsiktig, strategisk arbeidsgruppe som har som første hovedmål å gi virkningsfulle innspill til Troms og Finnmark fylkeskommune samt Nordland fylkeskommunes anbud for nytt FOT-ruteanbud. Arbeidsgruppen vil bestå av medlemmer fra foretaksgruppen. Konserntillitsvalgte og -verneombud samt Regionalt brukerutvalg, vil involveres i arbeidet i etablerte møteforum framover.

Medbestemmelse

Pasientreiser med fly: Konsekvenser av FOT-ruteanbud 2017–2020 og Helse Nord's strategi mot kommende anbud blir lagt frem til orientering i samarbeidsmøte mellom de konserntillitsvalgte og konsernverneombud i Helse Nord RHF og RHF-ledelsen i møte 24. mars 2020.

Brukermedvirkning

Pasientreiser med fly: Konsekvenser av FOT-ruteanbud 2017–2020 og Helse Nord's strategi mot kommende anbud ble lagt frem til orientering i det Regionale brukerutvalget i Helse Nord RHF, den 12. mars 2020. Protokoll fra møtet legges frem som referatsak i styremøte 25. mars 2020.

Adm. direktørs vurdering

For å sikre likeverdige tjenester og unngå uønsket variasjon i pasientbehandlingen, er Helse Nord blant annet avhengig av et godt og velfungerende flytilbud internt i Nord-Norge. Dette gjelder i særdeleshet aksene Finnmark-Tromsø og Helgeland-Tromsø.

Hovedutfordringen er knyttet til de endrende rammevilkårene, som lå til grunn for det nye FOT-ruteanbudet som trådte i kraft 1. april 2017, og med de siste kuttene, som er varslet fra 4. mai 2020, ble dette ytterligere forverret. Spesielt utfordrende er flytilbudet for våre pasienter fra Helgeland. Det er bedre for Helse Nord å ha flere «melkeruter» (flyruter med flere mellomlandinger) og færre direkteruter for å få økt frekvens.

Vi må ha både et kortsiktig perspektiv og et langsiktig perspektiv på dette arbeidet. Kortsiktig handler det om å se på hvilke tiltak og grep man kan gjøre innenfor dagens rammevilkår. Langsiktig handler det om å komme tett på og formalisere et samarbeid med fylkeskommunene i Nord inn mot neste FOT-ruteanbud, som vil gjelde fra april 2022.

Adm. direktør vurderer at de tiltak og strategier som er skissert i denne styresaken, bereder grunnen for et godt arbeid fra Helse Nord's side for å sikre mer likeverdige tjenester for pasienter i Helse Nord's opptaksområde.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF tar informasjonen om konsekvenser av endringer i Widerøes flyruter for pasientreiser, pasientstrømmer og pasientsikkerhet i Helse Nord til orientering
2. Styret forutsetter at punktene i *forslag til strategisk tilnærming* legges til grunn for det videre arbeidet, og ber adm. direktør om å utarbeide et mandat for arbeidet basert på disse punktene.
3. Styret ber adm. direktør om å komme tilbake til styret med informasjon om status i arbeidet innen september 2020.

Bodø, den 13. mars 2020

Cecilie Daae
adm. direktør

Vedlegg: Notat av 19. februar 2020 ad. Vurdering knyttet til kuttene i Widerøe

Styremøte i Helse Nord RHF, 25. mars 2020
25MAR2020 - innkalling og saksdokumenter

Vurdering gjennomført av pasientledernetverket i Helse Nord

Saksbeh/tlf:
Nils Bie Normann, 40226560

Sted/Dato:
Bodø, 19.02.2020

Vurdering knyttet til kuttene i Widerøe avganger varslet 17.02.2020

Generelt:

- Færre seter vil bli tilgjengelig
- Revidering av innkallingsmatriser ihht endringene i rutenettet vil bli gjort for pasienter fra Finnmarkssykehuset og Helgelandssykehuset
- Innstrammingene gjør det generelt verre å være pasient i Helse Nord. Lengre dager i tilknytning til behandlingsstedet og færre flyavganger. Spesifikt vil dette gjelde aksene Helgeland – Tromsø, Finnmark – Tromsø.
- Dette kommer på toppen av den gradvis endringen/forverringen, som har vært siden april 2017 i disse områdene. Da forrige FOT rute tilbud trådte i kraft.

Disse avgangene blir berørt:

- Bodø – Evenes legges ned.
  - Totalt utgjør det ca 700 t/r reiser i 2019.
  - NLSH har 90 t/r reiser (hovedsakelig til Sigma Nord).
  - 467 t/r reiser er for pasienter tilhørende UNN sitt opptaksområde, som reiser til Bodø.
  - 110 t/r reiser er for pasienter tilhørende Helgelandssykehuset.
- Andenes – Evenes legges ned.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Andenes – Bodø flys direkte og via Stokmarknes. Antall avganger Bodø – Andenes blir likt som i dag.
  - Flere fly å velge mellom.
- Bodø – Svolvær: Avgang fra Bodø 06:50 legges ned mandag og tirsdag.
  - Flere fly og velge mellom.
- Svolvær – Bodø: Avgang fra Svolvær 07:30 legges ned mandag og tirsdag.
  - Flere fly og velge mellom.

- Bodø – Mo i Rana avgang fra Bodø 06:25 legges ned torsdag-fredag.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Mo i Rana-Bodø: avgang fra Mo i Rana 07:15 legges ned torsdag fredag.
  - Konsekvens er at pasientene kommer cirka to timer senere til Bodø/Tromsø. Behandlingsvinduet på UNN blir kortere.
- Tromsø – Vadsø: Avgang 10:25 fra Tromsø legges ned søndag.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Vadsø – Tromsø: Avgang 11:55 fra Vadsø legges ned søndag.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Tromsø – Alta: Avgang fra Tromsø 08:20 legges ned alle ukedager.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Alta – Tromsø: avgang fra Alta 09:15 legges ned alle ukedager.
  - Benyttes av våre pasienter. Konsekvens må ta tidlig fly Widerøe, Norwegian eller SAS. Lengre ventetid i Tromsø totalsett.
- Tromsø – Hammerfest: Avgang fra Tromsø 16:20 legges ned på mandag, tirsdag, onsdag og torsdag.
  - Benyttes av våre pasienter. Pasientene må vente på et senere fly (21.25). Vil forsterke allerede eksisterende kapasitetsutfordringer. Kan bli en konsekvens at noen pasienter må overnatte etter behandling.
- Hammerfest – Tromsø: Avgang fra Hammerfest 17:20 legges ned på mandag, tirsdag, onsdag og torsdag.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter. Pasienter til Oslo må på et tidligere fly. Vil forsterke allerede eksisterende kapasitetsutfordringer.
- Direkteruten Oslo – Sandnessjøen legges ned i oktober, november, desember, januar, februar og mars. Opereres medio april ut september og i forbindelse med påske/jul. *
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Direkteruten Oslo – Brønnøysund legges ned i oktober, november, desember, januar, februar og mars. Opereres medio april ut september og i forbindelse med påske/jul
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.

- Direkteruten Oslo – Mo i Rana legges ned i oktober, november, desember, januar, februar og mars. Opereres medio april ut september og i forbindelse med påske/jul.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Direkteruten Oslo – Svolvær legges ned i oktober og mars. Opereres medio april ut september og i forbindelse med påske/jul.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.
- Direkteruten Oslo – Leknes legges ned i oktober og mars. Opereres medio april ut september og i forbindelse med påske/jul.
  - Benyttes i liten grad av våre pasienter.